

PATVIRTINTA

UAB „Raseinių vandenys“ direktoriaus

2016 m balandžio 29 d. įsakymu Nr.(7.1)V₁-18

UAB „RASEINIŲ VANDENYS“ GERIAMOJO VANDENS TIEKIMO IR NUOTEKŲ TVARKYMO VEIKLOS REGULIAVIMO APSKAITOS SISTEMOS APRAŠAS

I. BENDROJI DALIS

1. UAB „Raseinių vandenys“ (toliau – Bendrovė) yra geriamojo vandens tiekėjas bei nuotekų tvarkytojas Raseinių mieste ir rajone.
2. Buhalterinė apskaita Bendrovėje tvarkoma vadovaujantis patvirtinta apskaitos politika, LR buhalterinės apskaitos įstatymu, LR įmonių finansinės atskaitomybės įstatymu bei kitais LR įstatymais, LR vyriausybės nutarimais, verslo apskaitos standartais, direktyvomis ir kitais teisės aktais. Buhalterinę apskaitą Bendrovėje organizuoja ir vykdo vyr. buhalterė.
3. Reguliavimo apskaita Bendrovėje tvarkoma, atsižvelgiant į Bendrovės veiklos specifiką, remiantis buhalterinės apskaitos duomenimis ir vadovaujantis Reguliavimo apskaitos sistemos aprašu, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklas reglamentuojančiais teisės aktais, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) nutarimais, metodiniais nurodymais, įsakymais. Reguliavimo apskaitą organizuoja buhalterijos darbuotojai, dalyvauja Bendrovės padalinių vadovai.
4. Bendrovė vykdo reguliavimo apskaitos atskyrimą, siekdama Bendrovės finansinę informaciją (pajamas, sąnaudas, turtą) paskirstyti verslo vienetams ir juos sudarančioms paslaugoms, atskirai identifikuojant nepaskirstytinąsias sąnaudas. Reguliavimo apskaitos atskyrimas vykdomas Reguliavimo apskaitos sistemoje (toliau – RAS).
5. RAS aprašo tikslas – atskleisti Bendrovės geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklas reguliavimo (apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo) apskaitoje naudojamus principus, metodus ir tvarkas, atliekant apskaitos atskyrimą ir sąnaudų paskirstymą.
6. RAS aprašas parengtas vadovaujantis Komisijos 2014 m. gruodžio 14 d. nutarimu Nr. O3-492 patvirtinta Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodika (toliau – Metodika).
7. Pagrindinės šiame dokumente naudojamos sąvokos:
  - 7.1. **Finansiniai metai** – ataskaitinis laikotarpis, sutampantis su bendrovės finansiniais metais (t. y. nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.), kuriam rengiama finansinė atskaitomybė
  - 7.2. **Verslo vienetas** – logiškai išskiriama visos bendrovės vykdomos veiklos dalis, skirta tam tikros grupės paslaugoms sukurti. Verslo vienetas yra atsakingas už pajamas, sąnaudas bei eksploatuojamą turtą. Verslo vieneta sudaro visi Bendrovės išteklių, tų išteklių transformavimo veiklos ir (ar) procesai, susiję su šios grupės paslaugų vertės kūrimu ir tokių paslaugų teikimu galutinių paslaugų gavėjams.

- 7.3. **Paslauga** – verslo vieneto veiklos procese sukurta vertė. Paslaugos nustatytos remiantis Metodikos nuostatomis išskiriant reguliuojamas veiklos paslaugas bei kitas paslaugas. Paslauga – galutinis sąnaudų, pajamų ir turto paskirstymo objektas.
- 7.4. **Nešiklis** – paskirstymo kriterijus, kuriuo vadovaujantis konkrečios pajamų, sąnaudų ar turto sumos yra priskiriamos paslaugoms. Siekiama, kad naudojamas nešiklis geriausiai atspindėtų priešastingumo ryšį tarp skirstomų pajamų, sąnaudų ar turto straipsnio ir tos paslaugos, kuriam priskiriama atitinkama suma, būtų ekonomiškai pagrįstas, logiškai pateisinamas ir nustatytas nediskriminaciniais pagrindais.
- 7.5. **Tiesioginės sąnaudos** – sąnaudos, kurių atsiradimą (susiformavimą) ir apimtį lėmė konkrečios paslaugos ir jų apimtis ataskaitiniu laikotarpiu ir kurias galima tiesiogiai ir vienareikšmiškai priskirti konkrečioms paslaugoms.
- 7.6. **Netiesioginės sąnaudos** – tai sąnaudos, kurių atsiradimą (susiformavimą) lėmė keletos paslaugų grupė, vidinis procesas ar jų grupė, ir kurių sąsajumas su konkrečiomis paslaugomis yra netiesioginis ir kurios paskirstomos paslaugoms taikant nešiklius, pagrįstus logika ir priešastingumo principu.
- 7.7. **Bendrosios sąnaudos** – sąnaudos, skirtos Bendrovės bendram veiklos palaikymui, kurios su konkrečia paslauga nesiejamos nei tiesiogiai, nei netiesiogiai ir jas paskirstant nėra galimybių įgyvendinti priešastingumo principą.
- 7.8. **Nepaskirstytinos sąnaudos** - ataskaitiniu laikotarpiu patiriamos sąnaudos, kurios nebūtinai nei reguliuojamų kainų paslaugoms teikti (reguliuojamų kainų paslaugų (produktų) vertei kurti), nei užtikrinti reguliuojamos veiklos nepertraukiamumą, saugumą ir stabilumą
- 7.9. **Sąnaudų paskirstymas** – visų patirtų sąnaudų tvarkymas bendrovės teikiamų paslaugų savikainos nustatymui.

II. REGULIAVIMO APSKAITOS SISTEMA

8. Reguliavimo apskaitos sistema (RAS) apibrėžiama kaip veiklos apskaitos, apimančios apskaitos atskyrimą ir sąnaudų paskirstymą, sistema, sukurta ir naudojama reguliavimo tikslais.
9. Bendrovės reguliavimo apskaitos sistemą sudaro:
- 9.1. **RAS informacija** – informacija, apdorojama ir naudojama Reguliavimo apskaitos sistemoje;
- 9.2. **RAS struktūra** – RAS informacijos grupavimo struktūra ir detalumas;
- 9.3. **RAS procesai** – RAS informacijos surinkimo, apdorojimo ir panaudojimo etapai.
10. RAS informaciją sudaro:
- 10.1. Pirminiai RAS informacijos šaltiniai:
- 10.1.1. Buhalterinės apskaitos informacija (žr. III skyrių);
- 10.1.2. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto informacija (žr. IV skyrių).
- 10.2. Antriniai RAS informacijos šaltiniai:
- 10.2.1. Paskirstymo nešikliai (Priedas Nr. 4) ir apskaičiuotos jų reikšmės;
- 10.2.2. Bendrovės vidaus tvarkos dokumentai.

11. RAS struktūrą sudaro RAS informacijos grupavimo objektai:
  - 11.1. Išlaidų objektai – pirminiai apskaitos informacijos grupavimo centrai. Pagal išlaidų objektus valdymo apskaitos tikslais grupuojama **visa** pirminė apskaitos informacija (žr. V skyrių);
  - 11.2. Paskirstymo centrai – tarpiniai apskaitos informacijos grupavimo centrai, kuriems priskirta netiesioginių sąnaudų arba turto informacija paskirstoma paslaugoms netiesiogiai (žr. VI skyrių).
  - 11.3. Paslaugos – galutiniai apskaitos informacijos grupavimo centrai, į kuriuos apskaitos atskyrimo metu paskirstoma **visa** pirminė apskaitos informacija (žr. VII skyrių), išskyrus nepaskirstytinąsias sąnaudas.
12. RAS procesų eigoje apdorojama apskaitos informacija ir parengiama reguliacinė atskaitomybė. RAS procesus sudaro:
  - 12.1. Buhalterinės apskaitos informacijos perkėlimas (žr. VIII.1. skyrių);
  - 12.2. Pajamų paskirstymas (žr. VIII.2. skyrių);
  - 12.3. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nusidėvėjimo sąnaudų apskaičiavimas (žr. VIII.3. skyrių);
  - 12.4. Sąnaudų ir ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vertės paskirstymas (žr. VIII.4. ir VII.5. skyrius).

III. BUHALTERINĖ APSKAITA

13. Buhalterinė apskaita Bendrovėje vedama naudojant Buhalterinės apskaitos programą „Progra-apskaita“.
14. Reguliavimo apskaitoje naudojama visa buhalterinės apskaitos informacija išskyrus ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas.
15. Nusidėvėjimo sąnaudos reguliavimo apskaitos tikslais perskaičiuojamos taip, kad atitiktų Metodikoje nustatytus nusidėvėjimo normatyvus.
16. Buhalterinėje apskaitoje naudojama:
  - 16.1. Bendrovės veiklos poreikiams pritaikytas sąskaitų planas (Priedas Nr. 1);
  - 16.2. išlaidų straipsniai (Priedas Nr. 2) ir išlaidų objektai (Priedas Nr. 3), kurie leidžia Bendrovei įgyvendinti Metodikos reikalavimus apskaitos atskyrimo srityje.

IV. ILGALAIKIO MATERIALIOJO IR NEMATERIALIOJO TURTO APSKAITA

17. RAS tikslais naudojamas ilgalaikio materialiojo/ nematerialiojo turto sąrašas atitinka buhalterinės apskaitos ilgalaikio materialiojo/ nematerialiojo turto sąrašą.
18. Į ilgalaikio turto sąrašą įtraukiami visi turto vienetai, kuriuos Bendrovė valdė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir įgijo ataskaitinio laikotarpio metu, t.y. įtraukiamas ir ataskaitinio laikotarpio metu parduotas arba nurašytas turtas.
19. Ilgalaikio turto vienetai yra suskirstyti pagal Metodikoje ir jos prieduose numatytus turto pogrupius (Priedas Nr. 5). Kiekvienas turto vienetas priskiriamas Metodikoje numatytam

- turto pogrupiui atsižvelgiant į jo naudojimo paskirtį ir pobūdį. Kiekvienas turto vienetas priskiriamas tik vienam turto pogrupiui.
20. Turto įsigijimo (pradinė) vertė vertinama pagal buhalterinėje apskaitoje registruotą turto įsigijimo vertę.
  21. Vertinant turto vertę, atskleidžiama, kokia turto vertės dalis sukurta už Europos Sąjungos struktūrinių fondų, dotacijų ar subsidijų lėšas, vartotojų ir ūkio subjekto lėšas.
  22. Turto rekonstravimo, remonto ir pan. atlikti darbai registruojami reguliavimo apskaitoje turto dalyje tuomet, kai jie pagerina turto naudingąsias savybes ir (arba) pailgina turto naudingo tarnavimo laiką. Tokiu atveju padidinama turto įsigijimo vertė, taikant galiojančią turto nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo laikotarpį apskaičiuojamas metinio nusidėvėjimo sąnaudų dydis, kuriuo kasmet mažinama turto likutinė vertė.
  23. Ilgalaikio turto, kurio negalima priskirti tiesiogiai konkrečioms paslaugoms, vertė paskirstoma netiesiogiai atitinkamoms paslaugoms pagal tai, koku mastu šis turtas naudojamas paslaugos tiekimo veikloje. Taikomas atskiras paskirstymo nešiklis kiekvienai turto grupei.
  24. Ilgalaikio turto, kuris yra naudojamas bendram veiklos palaikymui (užtikrinimui), vertė paskirstoma paslaugoms proporcingai pagal jiems tiesiogiai ir netiesiogiai priskirto ilgalaikio turto vertę.
  25. Reguluojamos veiklos paslaugoms nepriskiriama:
    - 25.1. plėtros darbų vertė, iki ilgalaikio turto vienetų, kurių formavimui buvo atliekami plėtros darbai, eksploatacijos pradžios;
    - 25.2. prestižo vertė;
    - 25.3. investicinio turto vertė;
    - 25.4. finansinio turto vertė;
    - 25.5. atidėtojo mokesčio turto vertė;
    - 25.6. kito ilgalaikio turto vertė;
    - 25.7. ilgalaikio turto (bet kurios kategorijos) vertės pokytis, susijęs su ilgalaikio turto perkainojimo veikla;
    - 25.8. nebaigtos statybos vertė, nenaudojamų, esančių atsargose ilgalaikio turto vienetų vertė;
    - 25.9. ilgalaikio turto vienetų vertės dalis, sukurta už Europos Sąjungos struktūrinių fondų, dotacijų ar subsidijų lėšas;
    - 25.10. eksploatuojamo, tačiau Bendrovės balanse nesančio, ilgalaikio turto vertė.

V. IŠLAIDŲ OBJEKTAI

26. Išlaidų objektai – tai Bendrovės naudojami kaštų centrai, kuriems paskirstoma visa ataskaitinio laikotarpio sąnaudų ir ilgalaikio materialiojo (nematerialiojo) turto informacija.
27. Kiekvienas išlaidų objektas turi iš anksto numatytą, jam priskirtos apskaitos informacijos paskirstymo paslaugoms principą ir pagal tai yra skirstomi į šiuos tipus:

- 27.1. Tiesioginiai išlaidų objektai - šie išlaidų objektai atitinka Metodikoje numatytas reguliuojamas paslaugas. Jiems priskirta apskaitos informacija priskiriama konkrečiai paslaugai tiesiogiai;
- 27.2. Netiesioginiai išlaidų objektai - šiems išlaidų objektams priskiriamos sąnaudos (turtas) patirtos teikiant daugiau nei vieną paslaugą arba teikiant paslaugas netiesiogiai. Netiesioginiams išlaidų objektams priskirta apskaitos informacija priskiriama Paskirstymo centrams ir paskirstoma paslaugoms netiesiogiai, naudojant paskirstymo nešiklius;
- 27.3. Bendrieji išlaidų objektai - šie išlaidų objektai yra susiję su administracinėmis veiklomis. Bendriesiems išlaidų objektams priskirta apskaitos informacija paskirstoma paslaugoms proporcingai, atsižvelgiant į paslaugoms tiesiogiai ir netiesiogiai priskirtą apskaitos informaciją;
28. Bendrovės naudojamų išlaidų objektų sąrašas pateikiamas Priede Nr.3.

VI. PASKIRSTYMO CENTRAI

29. Paskirstymo centrai naudojami skirstant netiesioginiams išlaidų objektams priskirtas sąnaudas ir turtą.
30. Sąnaudų paskirstymo centrai atitinka Metodikoje nurodytas sąnaudų kategorijas. Turto paskirstymo centrai atitinka Metodikoje nurodytas turto grupes.
31. Paskirstymo centrams priskirta apskaitos informacija paskirstoma paslaugoms netiesiogiai, naudojant paskirstymo nešiklius;
32. Kiekvienam paskirstymo centrui gali būti taikomas skirtingas paskirstymo nešiklis.
33. Paskirstymo centrų ir jiems taikomų paskirstymo nešiklių sąrašai pateikiamas Prieduose Nr. 4,

VII. VERSLO VIENETAI IR PASLAUGOS

34. Bendrovės teikiamos paslaugos sudaro galutinius paskirstymo objektus, kuriems paskirstoma Bendrovės finansinė informacija.
35. Detalus verslo vieneto paslaugų sąrašas ir paslaugų aprašymai pateikiami lentelėje žemiau:

Nr.	Verslo vienetas, paslauga	Aprašymas	Sąnaudų grupė	Buhalterinė sąskaita
Geriamojo vandens tiekimas				
1.1.	Geriamojo vandens gavyba	vandens, kuris atitinka teisės aktų nustatytus geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimus arba kuris tinka šitokiam vandeniui paruošti, surinkimas iš vandeningojo sluoksnio ar natūralaus šaltinio specialiais įrenginiais 46	Tiesioginės sąnaudos	602

Nr.	Verslo vienetas, paslauga	Aprašymas	Sąnaudų grupė	Būhalterinė sąskaita
		vandenvietėse (Alėjų, Andrušaičių, Anžilių, Ariogalos, Bedančių, Berteškių, Betygalos, Bliūdžių, Bogužiškių, Bogušių, Butkiškės, Didžiulių, Gervinės, Girkalnio, Gylių, Gynėvės, Grajauskų, Ilgižių, Katauskių, Kaulakių, Kundonių, Lenkelių, Milašaičių, Naudvario, Nemakščių, Paliepių, Pašaltuonio, Paupio, Plikų, Požėčių, Raseinių, Ražaitėlių, Saugailių, Skirmantiškės, Slabados, Steponkaimio, Sujainių, Šienlaukio, Šiluvos, Užkalnių, Vengerskų, Verėduvos, Viduklės, Virgainių, Vosiliškio, Žaiginio).		
1.2.	Geriamojo vandens ruošimas	gamtinio vandens savybių gerinimas fizikiniais, cheminiais ir biologiniais metodais, kad jis atitiktų teisės aktais nustatytus geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimus bei tenkintų vandens vartotojų poreikius 26 vandenvietėse (Alėjų, Anžilių, Ariogalos, Betygalos, Bliūdžių, Didžiulių, Gylių, Katauskių, Kaulakių, Nemakščių, Paliepių, Paturkšlio, Paupio, Plikų, Raseinių, Steponkaimio, Sujainių, Šienlaukio, Šimkaičių, Užkalnių, Verėduvos, Viduklės, Virgainių, Vosiliškio, Zbarų, Žaiginio).	Tiesioginės sąnaudos	603
1.3.	Geriamojo vandens pristatymas	visuma techninių, organizacinių priemonių, kuriomis užtikrinamas geriamojo vandens pristatymas vartotojams ir abonentams (įskaitant pristatymą transporto priemonėmis) iš 46 vandenviečių (Alėjų, Andrušaičių, Anžilių, Ariogalos, Bedančių, Berteškių, Betygalos, Bliūdžių, Bogužiškių, Bogušių, Butkiškės, Didžiulių, Gervinės, Girkalnio, Gylių, Gynėvės, Grajauskų, Ilgižių, Katauskių, Kaulakių, Kundonių, Lenkelių, Milašaičių, Naudvario, Nemakščių, Paliepių, Pašaltuonio, Paupio, Plikų, Požėčių, Ras	Tiesioginės sąnaudos	601

Nr.	Verslo vienetas, paslauga	Aprašymas	Sąnaudų grupė	Buhalteryinė sąskaita
		einių, Ražaitėlių, Saugailių, Skirm antiškės, Slabados, Steponkaimio, Sujainių, Šienlaukio, Šiluvos, Užkalnių, Vengerskų, Verėduvos, Viduklės, Virgainių, Vosiliškio, Žaigienio).		
Nuotekų tvarkymas				
2.1.	Nuotekų surinkimas centralizuotais nuotekų surinkimo tinklais	nuotekų paėmimas iš jų susidarymo vietos ir transportavimas skirstomaisiais ir magistraliniais tinklais per 37 siurbines (į Raseinių m valyklą- 26 siurbines, į Ariogalos m. nuotekų valyklą - 4siurbines, į Viduklės mstl. nuotekų valyklą – 2 siurbines, į Katauskių, Kaulakių, Blinstrubiškių, Vosyliškio gyvenviečių ir Šiluvos mstl nuotekų valykla po vieną siurbine)	Tiesioginės sąnaudos	605
2.2.	Nuotekų transportavimas asenizacijos transporto priemonėmis	nuotekų paėmimas iš jų susidarymo vietos ir transportavimas asenizacijos transporto priemonėmis – viena asenizacinė mašina	Tiesioginės sąnaudos	609
2.3.	Nuotekų valymas	teršalų šalinimas iš nuotekų 10 nuotekų valyklų (Raseinių, Ariogalos, Viduklės, Girkalnio, Katauskių, Gylių, Sujainių, Blinstrubiškių, Šiluvos, Betygalos)	Tiesioginės sąnaudos	606
2.4.	Nuotekų dumblo tvarkymas	nuotekų dumblo tankinimas, apdorojimas prieš anaerobinį apdorojimą, anaerobinis apdorojimas ir sausinimas, kompostavimas, nuotekų dumblo arba jo komposto išvežimas (viena dumblo aikštelė, viena transporto priemonė dumblui vežti)	Tiesioginės sąnaudos	604
Atsiskaitomųjų apskaitos prietaisų priežiūros ir vartotojų aptarnavimo veiklos verslo vienetas				
3.1.	Atsiskaitomųjų apskaitos prietaisų priežiūros ir vartotojų aptarnavimas	Veikla, apimanti apskaitos prietaisų priežiūrą (įrengimą, pakeitimą, taisymą, metrologines patikras), sąskaitų, mokėjimo pranešimų apie suteiktas	Tiesioginės sąnaudos	612

Nr.	Verslo vienetas, paslauga	Aprašymas	Sąnaudų grupė	Buhalterinė sąskaita
		geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas parengimą ir pateikimą vartotojams ir abonentams, vandens suvartojimo ir mokėjimų apskaitą, vartotojų ir abonentų informavimą bei kitą su geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų pardavimu susijusią veiklą		
4.1	Paviršinės nuotekos	Paviršinių (lietaus) nuotekų surinkimas Raseinių ir Ariogalos m.	Tiesioginės sąnaudos	607
5.1	Administracinė veikla	Bendrovės administracija	Bendrosios (administracinės) sąnaudos	610
6.1	Netiesioginė veikla	Bendrovės energetiko tarnyba, mechaniko, remonto tarnyba	Netiesioginės sąnaudos	611
Kitos nereguliuojamos veiklos verslo vienetas				
7.1	Pardavimo paslaugos	Trumpalaikio turto pardavimas		624
7.2	Transporto paslaugos	Autotransporto ir mechanizmų nuoma		622
7.3	Atlikti darbai	Tinklų remontas, įvadų prijungimas		623
7.4	Vamzdynų eksploatavimas daugiabučiuose namuose	Vandentiekio ir nuotekų tinklų (įvadinių) priežiūra ir remontas daugiabučiuose namuose		608
7.5	Kitos paslaugos	Kitos vienkartinės arba netipinės įmonės veiklai paslaugos		625,626, 627,628

VIII. RAS ATSKAITOMYBĖS PARENGIMAS

VIII.1. Apskaitos informacijos perkėlimas

36. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje Buhalterinės apskaitos informacija ir Ilgalaikio materialiojo (nematerialiojo) turto apskaitos informacija perkeliama į Reguliavimo apskaitos sistemą, t.y. RAS modelio pagalba sugrupuojama pagal Reguliavimo apskaitoje naudojamas pajamų, sąnaudų ir turto kategorijas, grupes ir pogrupius..

37. Buhalterinės apskaitos ir Reguliavimo apskaitos sąnaudų grupavimo sąsajos pateikiamos Priede Nr. 2.

VIII.2. Pajamų paskirstymas

38. Ataskaitinio laikotarpio Bendrovės pajamos paskirstomos tiesiogiai teikiamoms paslaugoms, sudarančioms verslo vienetus, remiantis atsiskaitymų su vartotojais ir abonentais sistemos įrašais ir apmokėjimui išrašytų sąskaitų (sąskaitų tvarkymo sistemos) informacija.

VIII.3. Ilgalaikio materialiojo (nematerialiojo) turto nusidėvėjimo sąnaudų apskaičiavimas

39. Skaičiuojant ilgalaikio materialiojo (nematerialiojo) turto nusidėvėjimo sąnaudas naudojami Metodikoje nustatyti ir turto nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo laikotarpiai (Priedas Nr. 5), taikant tiesiogiai proporcingo nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo metodą.
40. Nusidėvėjimo sąnaudos skaičiuojamas turto pogrupių lygmenyje, t.y. kiekvieno turto pogrupio pradinė vertė dalinama iš tam konkrečiam turto pogrupiui numatyto nusidėvėjimo normatyvo.

VIII.4. Sąnaudų paskirstymas paslaugoms

41. Ataskaitinio laikotarpio sąnaudų skirstymas vykdomas žemiau nurodyta tvarka:
- 41.1. I etapas – identifikuojamos nepaskirstytinos sąnaudos;
  - 41.2. II etapas – paskirstomos tiesioginės sąnaudos;
  - 41.3. III etapas – paskirstomos netiesioginės sąnaudos;
  - 41.4. IV – paskirstomos bendrosios sąnaudos.

I etapas – nepaskirstytinų sąnaudų identifikavimas

42. Sąnaudos priskirtos nepaskirstytinoms tolėsiame paskirstymo procese nedalyvauja.
43. Detalus nepaskirstytinų sąnaudų sąrašas pateikiamas Priede Nr. 2 (Kodas NEP).

II etapas – tiesioginis sąnaudų paskirstymas

44. Visiems tiesioginiams išlaidų objektams priskirtos sąnaudos tiesiogiai priskiriamos konkrečioms Bendrovės teikiamoms paslaugoms.

III etapas – netiesioginis sąnaudų paskirstymas

45. Netiesioginiams išlaidų objektams priskirtos sąnaudos priskiriamos paskirstymo centrams proporcingai pagal patirtas sąnaudas.
46. Kiekvienas paskirstymo centras turi iš anksto numatytą paskirstymo nešiklį, kurio pagalba paskirstymo centrui priskirtos sąnaudos paskirstomos paslaugoms. Kiekvienam paskirstymo centrui priskirtos sąnaudos paskirstomos paslaugoms proporcingai pagal joms priskirtą nešiklio reikšmę.
47. Apskaičiuotos skaitinės ataskaitinio laikotarpio nešiklių reikšmės pateikiamos kartu su metine reguliacine atskaitomybe.

IV etapas - bendrųjų sąnaudų paskirstymas

48. Sąnaudos priskirtos bendriesiems išlaidų objektams paskirstomos paslaugoms proporcingai pagal tiesiogiai ir netiesiogiai toms paslaugoms priskirtų pastoviųjų sąnaudų sumą.
49. Tokių sąnaudų suma neturi viršyti 10 proc. paskirstytinų sąnaudų sumos.

VIII.5. Ilgalaikio materialiojo (nematerialiojo) turto vertės paskirstymas

50. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vertės paskirstymas atliekamas analogiškai sąnaudų paskirstymui (žr. VIII.4 skyrių), atskirai skirstant kiekvieną turto vienetą ir jo finansinę informaciją (pradinę vertę, likutinę vertę, nusidėvėjimo sąnaudas).

RAS SĄNAUDŲ GRUPAVIMAS

Sąnaudų grupė	Kodas	Sąnaudų pogrūpis	
A.Turto sąnaudos	A1	Ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos	Nusidėvėjimas, amortizacija
	A2	Einamojo remonto ir eksploatacinių medžiagų sąnaudos	Medžiagos
			Remontas
			Trumpalaikis turtas
	A3	Aptarnavimo (remonto darbai pagal sutartis) sąnaudos	Montavimo, remonto darbai Gręžinių tamponavimas
A4	Vandentvarkos turto nuomos paslaugų sąnaudos		
B.Darbo sąnaudos	B1	Darbo apmokėjimo sąnaudos	Darbo užmokestis
	B2	Atskaitymai socialiniam draudimui	Sodros įmokos
	B3	Įmokos į garantinį fondą	Garantinis fondas
	B4	Šilumos energijos sąnaudos	Kietasis kuras
B5	Kitos darbo (mokymo, saugos) sąnaudos	Seminarai Darbų sauga	
C.Energijos sąnaudos	C1	Elektros energija	Elektra
D.Technologinių medžiagų sąnaudos	D1	Technologinės medžiagos	Technologinės medžiagos
	D2	Technologinis kuras (dumblui tvarkyti)	
E.Kuro sąnaudos	E1	Kuras	Kuras
F.Transporto paslaugos	F1	Transporto paslaugos pagal sutartis	Transporto paslaugos
G.Laboratorijų paslaugos	G1	Laboratorijų paslaugos	Tyrimai
H.Draudimo paslaugos	H1	Draudimo paslaugos	Draudimo polisai
I.Kitos paslaugos	I1	Bankų paslaugos	Komisinis mokestis
	I2	Telekomunikacijos paslaugos	Interneto paslauga
			Ryšių paslaugos
			Telefonų paslaugos
I3	Teisinės ir konsultacinės paslaugos	Advokato paslaugos	
I4	Gyventojų įmokų administravimas	Pinigų rinkimas, banko paslaugos	

Sąnaudų grupė	Kodas	Sąnaudų pogrūpis	
	I5	Apskaitos prietaisų keitimo paslaugos	Skaitiklių statymas, keitimas
	I6	Apskaitos prietaisų metrologinės patikros paslaugos	Patikra
			Nuoma
	I8	Kitos paslaugos pagal sutartis	Auditas
			Žemės sklypo kadastriniai matavimai
			Projektavimo išlaidos
			Skolų išieškojimas
		Kitos paslaugos	
J.Perkamos paslaugos	J1	Geriamojo vandens įsigijimo sąnaudos	
	J2	Nuotekų tvarkymo paslaugų pirkimo sąnaudos	
K.Kitos išlaidos	K1	Kanceliarinės, pašto sąnaudos	Kanceliarinės sąnaudos
			Pašto siuntos, pašto ženklai
	K2	Sąskaitų pateikimo, sutarčių sudarymo sąnaudos	
	K3	Rinkodara, informavimo veikla	
	K4	Administracinės ir kitos sąnaudos	Administravimo išlaidos
			Apsaugos priemonių išbandymas
			Interjero puošimo išlaidos
			Už kelius
			Pagal kolektyvinę sutartį
			Komunaliniai patarnavimai
			Kompiuterinė diagnostika
			Kiti
			Leidimai
			Nemažinančios sąnaudų
			Programinės įrangos priežiūra
Nuosavybės registravimas			
Sodros atidėjiniai			
Spauda			
Sveikatos patikrinimas			
Techninė apžiūra			
Ukinės išlaidos			
Vykdomo išlaidos			
L.Mokesčių sąnaudos	L1	Mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	Gamtos ištekliai
	L2	Mokesčiai už taršą	Tarša
			Mobili tarša
L3	Nekilnojamo turto mokesčiai	Nekilnojamas turtas	

Sąnaudų grupė	Kodas	Sąnaudų pogrūpis	
	L4	Žemės nuomos mokesčiai	Žemės mokestis
	L5	Kiti mokesčiai	Žyminis mokestis
			Kelių mokestis
			Mokestis kainų komisijai
			Pelno mokestis
Nepaskirstytinos sąnaudos	NEP1	Abejotinos ir beviltiškos skolos	Abejotinos skolos
	NEP2	Baudos ir delspinigiai	
	NEP3	Parama, labdara, švietimas	Parama
	NEP4	Tantjemų išmokos	
	NEP5	Narystės, stojamosios įmokos	Nario mokestis
	NEP6	Reprezentacija	Reprezentacinės išlaidos
	NEP7	Reklama, rinkodara	Reklama
	NEP8	Komandiruočių, personalo vystymo, reprezentacijos, reklamos, viešųjų ryšių, rinkodaros, komunikacijų tyrimų, nuotolinių kanalų populiarinimo, įvairių monitoringų sąnaudos	Komandiruotės išlaidos
	NEP9	Išmokos pagal kolektyvinę sutartį	
	NEP10	Mokymų dalyvių maitinimo, konkursų, parodų, įvairių renginių organizavimo, dovanų pirkimo, žalos atlyginimo, vartotojų patirtų nuostolių atlyginimas, pelno mokesčio nuo dividendų, sporto salių ir kaimo turizmo paslaugų sąnaudos	
	NEP11	Sąnaudos įmonės įvaizdžio kūrimui, salių nuomos, svečių maitinimo ir pan. sąnaudos	
	NEP12	Likviduoto, nurašyto, esančio atsargose, užkonservuoto turto sąnaudos	
	NEP13	Nebaigtos statybos turto sąnaudos	
	NEP14	Nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų dalis, priskaičiuojama nuo ilgalaikio turto vienetų vertės pokyčio, susijusio su perkainojimo veikla	
	NEP15	Nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų dalis, priskaičiuojama nuo ilgalaikio turto vienetų vertės sukurtos ne iš Bendrovės lėšų	
NEP16	Nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos nuo plėtos darbų, iki ilgalaikio turto vienetų, kurių formavimui buvo atliekami plėtos darbai, eksploatacijos pradžios		
NEP17	Nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos nuo prestižo, investicinio turto, finansinio turto		
NEP18	Nusidėvėjimo sąnaudų skirtumas (perskaičiuotų pagal Metodikos reikalavimus ir finansinėje apskaitoje		

Sąnaudų grupė	Kodas	Sąnaudų pogrupis	
		suskaičiuotų)	
	NEP19	Atidėjinių sąnaudos	
	NEP20	Palūkanos	Kredito palūkanos
	NEP21	Finansinės sąnaudos	
	NEP22	Valiutų kursų įtaka	Akcijų kurso perskaičiavimas
			Valiutų kursai
	NEP23	Kitos finansinės sąnaudos	
	NEP24	Kitos nepaskirstomos sąnaudos	

IŠLAIDŲ OBJEKTAI

Kodas	Išlaidų objektas	Tipas	Paslauga
VG	Vandens gavyba	Tiesioginis	Vandens gavyba
VGER	Vandens gerinimas	Tiesioginis	Vandens ruošimas
VT	Vandens tiekimas	Tiesioginis	Vandens pristatymas
NNUV	Nuotekų šalinimas	Tiesioginis	Nuotekų surinkimas
NVAL	Nuotekų valymas	Tiesioginis	Nuotekų valymas
DUMBL	Dumblo tvarkymas	Tiesioginis	Dumblo tvarkymas
ADM3	Pardavimų sąnaudos	Tiesioginis	Atsiskaitomųjų apskaitos prietaisų priežiūros ir vartotojų aptarnavimas
APTARN	Aptarnavimo tarnyba	Netiesioginis	Netiesioginės sąnaudos/ turas
ADM1	Veiklos sąnaudos	Bendrasis	Bendrosios sąnaudos/ Bendrasis turtas

PASKIRSTYMO CENTRAI IR NEŠIKLIAI

Sąnaudų paskirstymo centrai	Nešikliai
A1. Ilgalaikio turto nusidėvėjimas	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
A2. Einamasis remontas ir eksploatacinės medžiagos	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
A3. Remonto darbai pagal sutartis	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
A4. Vandentvarkos turto nuomos sąnaudos	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
B1. Darbo užmokestis	N2. Darbuotojų darbo laikas skiriamas paslaugoms (vadovybės įvertis)
B2. Soc. draudimas	N2. Darbuotojų darbo laikas skiriamas paslaugoms (vadovybės įvertis)
B3. Įmokos į garantinį fondą	N2. Darbuotojų darbo laikas skiriamas paslaugoms (vadovybės įvertis)
B4. Personalo mokymas, atestavimas	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
B5. Darbo saugos priemonės	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
C1. Elektros energija	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
C2. Šilumos energija	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
D1. Technologinės medžiagos	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
E1. Kuras	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
F1. Transporto paslaugos pagal sutartis	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
G1. Laboratorijų paslaugos	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
H1. Draudimo paslaugos	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
I1. Bankų paslaugos	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
I2. Telekomunikacijos paslaugos	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
I3. Teisinės ir konsultacinės paslaugos	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
I4. Gyventojų įmokų administravimas	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
I5. Apskaitos prietaisų keitimo paslaugos	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
I6. Apskaitos prietaisų metrologinės patikros paslaugos	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
I7. Turto nuomos paslaugos	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
I8. Kitos paslaugos pagal sutartis	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
J1. Geriamojo vandens įsigijimo sąnaudos	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
J2. Nuotekų tvarkymo paslaugų pirkimo sąnaudos	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
K1. Kanceliarinės, pašto sąnaudos	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
K2. Sąskaitų pateikimo, sutarčių sudarymo sąnaudos	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
K3. Rinkodara, informavimo veikla	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
K4. Administracinės ir kitos sąnaudos	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
L1. Mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
L2. Mokesčiai už taršą	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
L3. Nekilnojamo turto mokesčiai	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms

L4.Žemės nuomos mokesčiai	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
L5.Kiti mokesčiai	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms

Turto paskirstymo centrai	Nešikliai
0.Žemė	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
1.Pastatai, statiniai	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
2. Mašinos ir įrengimai	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
3. Transportas	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
4. Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
5. Kompiuterinė technika ir ryšių priemonės	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms
6.Nematerialus	N1. Tiesiogiai patirtoms sąnaudoms

PRIEDAS NR. 5**ILGALAIKIO TURTO POGRUPIAI IR NUSIDĖVĖJIMO (AMORTIZACIJOS)
NORMATYVAI**

Nr.	Ilgalaikio turto grupė	Normatyvas, metais	Tipiniai turto vienetai
0.	Žemė	-	Žemė
1.	Pastatai	50	Gamybiniai ir negamybiniai pastatai;
2.	Įrenginiai	35	Vandentiekio įrenginiai, rezervuarai, NVĮ, dumblo aikštelės ir kt.;
3.	Vamzdynai	50	Vandentiekio, nuotekų tinklai
4.	Mašinos ir įrengimai	10	SiurbLIAI, orapūtės, darbo mašinos, staklės, sklendės, grotelės, grėbliai, grandikliai, filtrai, centrifugos ir kt.;
5.	Transporto priemonės	8	Asenizacinės mašinos, transportas dumblui, vandeniui vežti ir kitos spec. transporto priemonės, transportas žmonėms vežti;
6.	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai	5	Matavimo priemonės, elektriniai įrankiai ir prietaisai, gamybinis inventoriUS, baldai, skaičiavimo technika ir kt.
7.	Atsiskaitomieji apskaitos prietaisai	6	Vandens apskaitos prietaisai
7.	Nematerialus turtas	3	Kopiuterinės programos